

กัณฑ์ที่ ๓๖ ๑ ธัชคสูตร

๒๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ (๓ ทน)

ภูตปุพฺพํ ภิกฺขเว เทวาทฺตสฺสคฺคาโม สมฺพุพฺพุโ อโหสิ ฯ

อถปิ ภิกฺขเว สกุโก เทวานมฺนิโท เทเว ตาวตีสฺเส อามนฺเตสิ สเจ มาริสฺสา เทวานํ สงฺคามคตฺตานํ อุปฺปชฺชเชยฺยุ ภยํ วา ฉมฺภิตตฺตํ วา โลมทฺโส วา มเมว ตสฺมี สมเย ธชคฺคํ อุโลเกยฺยาถ ฯ

มมํ หิ โว ธชคฺคํ อุโลเกยฺยตํ ยมฺภวิสฺสติ ภยํ วา ฉมฺภิตตฺตํ วา โลมทฺโส วา โส ปหฺยฺยิสฺสตีติ ฯ

สํ.ส.(บาลี) ๑๕/๘๖๔/๓๒๑

ณ บัดนี้เอาตามภาพจำที่ได้แสดงธรรมิกถา แก่ด้วยความชนะและความพ่ายแพ้ ๒ กระแส โลกปรารถนาความชนะทุกถ้วนหน้า ไม่มีใครปรารถนาความแพ้เลย ความแพ้หรือความชนะนี้เป็นของคู่กัน ในศึกสงครามใดๆ ในมนุษยโลก ต่างฝ่ายก็ชอบชนะด้วยกันทั้งนั้น ไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอยากจะแพ้ หรือมุ่งมาดปรารถนาความแพ้ ถ้าว่าคิดว่าแพ้แน่แล้ว ก็ไม่สู้ ถ้าว่าคิดว่าสู้ ก็ไม่แพ้ ตั้งใจอย่างนี้

บัดนี้สงครามโลกกำลังปรากฏอยู่ในเกาหลียังปรากฏอยู่ในอินโดจีนนั้นก็ยิ่งปรากฏอยู่ ต่างฝ่ายก็มุ่งเอาชนะชนะด้วยกัน สู้กันจริงๆ จังๆ อย่างนี้

ทางพุทธศาสนาเล่า มุ่งความชนะยิ่งกว่านั้น แต่ความพ่ายแพ้มันล่อแหลม มันก็ปรากฏอยู่เหมือนกัน เหมือนภิกษุที่สวมพอร์มเป็นภิกษุอยู่เช่นนี้ ถ้ามุ่งความชนะจึงได้สวมพอร์มเช่นนี้ เข้าสู่รบทีเดียว ฝ่ายอุบาสกอุบาสิกา แสดงอากัปกิริยามุ่งความชนะอีกเหมือนกัน แต่ความชนะนะ ชนะอะไร ชนะที่สุดต้องชนะความชั่วทั้งหมด ความชั่วทั้งหมดมีมากน้อยเท่าใด มุ่งชนะทั้งหมด จนกระทั่งที่สุด ถึงพระอรหันต์ตัดกิเลสเป็นสมุจเฉตพหุทาน มุ่งหลักฐานเช่นนั้น

โลกดูจะเดียวกัน มุ่งความชนะเป็นเบื้องหน้า เพื่อจะหลีกเลี่ยงจากความแพ้ เมื่อได้ชัยชนะแล้ว ก็ได้ความเป็นใหญ่ในประเทศนั้นๆ ชนะทุกประเทศเป็นเอกในชมพูทวีป เรียกว่า ชนะเลิศ การชนะนี้แหละเขาต้องการกันนัก มีแพ้ชนะ ๒ อย่างเท่านั้น

ไม่ว่าแต่ความแพ้ชนะในมนุษยนี้ ในดาวดึงส์เทวโลกนั้น เทวดายังรบกันเลย เรื่องนี้ปรากฏตามกำหนดวาระพระบาลีที่ยกขึ้นไว้ในเบื้องต้นว่า ภูตปุพฺพํ ภิกฺขเว เทวาทฺตสฺสคฺคาโม สมฺพุพฺพุโ อโหสิ ว่าดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เรื่องดีกัปปะเคยมีมาแล้วในกาลปางก่อน เทวาทฺตสฺสคฺคาโม สงครามเทวดาและอสูร สมฺพุพฺพุโ อโหสิ ได้ประชิดกันเข้าแล้ว เทวดาและอสูรในดาวดึงส์ทำสงครามกันขึ้นแล้ว เมื่อสงครามเกิดขึ้นเช่นนั้น ในคราวใดสมัยใด พวกอสูรแพ้ท้าวสักกรินทร์เทวราช ก็ลงไปตั้งพิภพอยู่ภายใต้เขาพระสุเมรุ บนยอดเขาพระสุเมรุ นั้น พระอินทร์ตั้งพิภพอยู่ในที่นั้นเรียกว่า ดาวดึงส์ หนทางไกล

ตั้ง ๘๔,๐๐๐ โยชน์ จากยอดไปถึงตีนเขาโน้น จากยอดเขาไป ถึงยอดเขา ๘๔,๐๐๐ โยชน์ หนทางไกลขนาดนี้ แต่ว่าเขาพระสุเมรุอยู่ในน้ำ มีน้ำล้อมรอบ

เมื่อถึงเทศกาลฤดูดอกแฉฝอยในพิภพของอสูรบานขึ้นเวลาใด ชาวอสูรตกใจ ก็ที่พิภพของเราที่เราเคยอยู่ มันมีดอกปาริฉัตรชาติ นี้ออกแฉฝอยเกิดขึ้นในพิภพของเราเช่นนี้ ไม่ใช่พิภพของเราเสียแล้ว คิดรู้ว่า อ้อ เมื่อครั้งเราเมาสุรา ทำวสัฏกกรินทร์เทวราชจับเราโยนลงมา พวกเราจึงมาอยู่ในเขาพระสุเมรุนี้ที่เกิดพิภพอสูรขึ้นเช่นนี้ ก็เพราะบุญของเรา แต่ว่าหักห้ามความแค้นใจนั้นไม่ได้ ต้องผุดขึ้นมาจากน้ำ ออกมาจากเชิงเขาพระสุเมรุ จากในน้ำนั้นแหละ เหาะขึ้นไปในอากาศ ไปรบกับทำวสัฏกกรินทร์เทวราช

ถึงคราวสมัยทำสงครามกับอสูรเวลาใด ทำวสัฏกกรินทร์เทวราช ก็เรียกเทวดาในชั้นดาวดึงส์ หมู่เหล่าเทวดาในชั้นดาวดึงส์มีมากน้อยเท่าใด เรียกมาสั่งว่า สเจ มาริสา เทวานัง สงคามคตานัง อุปปชชชเยย ญั วา ฌมฺภิตตุตฺตํ วา โลมทโส วา มเมว ตสฺมึ สมเย ธชคฺคํ อุลฺโลเกยฺยาถ มมํ ทิ โว ธชคฺคํ อุลฺโลกยตฺตํ ยมฺภวิสฺสติ ญั วา ฌมฺภิตตุตฺตํ วา โลมทโส วา โส ปหฺยยิสฺสติฯ ว่าดูก่อนท่านผู้บริทุกษทั้งหลาย ถ้าความกลัวหรือความหวาดสะดุ้งหรือความขนพองสยองเกล้าเกิดขึ้นแก่ท่านทั้งหลายที่ไปอยู่ในสงครามแล้ว ท่านทั้งหลาย เมื่อความกลัวเกิดขึ้นเช่นนั้น ให้แลดูชายธงของเรา เมื่อท่านแลดูชายธงของเราในกาลใด กาลนั้นความกลัว ความหวาดสะดุ้งขนพองสยองเกล้าอันใด ที่มีอยู่ อันนั้นย่อมหายไป เมื่อท่านแลดูชายธงของเราแล้ว ความกลัว ความหวาดสะดุ้งไม่หายไป ขอท่านทั้งหลายพึงแลดูชายธงของเทวราชปราบดีเถิด เพราะว่าเมื่อท่านทั้งหลายแลดูชายธงของเทวราชปราบดี ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ความขนพองสยองเกล้าก็ดี ที่มีอยู่ย่อมหายไป เมื่อท่านแลดูชายธงของเทวราชปราบดีแล้ว ความกลัว ความหวาดสะดุ้งไม่หายไป ท่านพึงแลดูชายธงของวรุณเทวราชเถิด ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง ความขนพองสยองเกล้าของท่านก็จะหายไป ถ้าว่าเมื่อท่านแลดูชายธงของเทวราชวรุณแล้ว ความกลัว ความหวาดสะดุ้งขนพองสยองเกล้าอันนั้นยังไม่หายไป ที่นั่นท่านพึงแลดูชายธงของเทวราชชื่อว่าอิสานเถิด เมื่อท่านแลดูชายธงของเทวราชชื่อว่าอิสานแล้ว ความกลัว ความหวาดสะดุ้งความขนพองสยองเกล้าของท่านจะหายไป

เมื่อท่านแลดูชายธงของท่านทั้ง ๔ เหล่านี้ ความกลัวความหวาดสะดุ้ง ความขนพองสยองเกล้า บางทีก็หายไปบ้าง บางทีก็ไม่หายบ้าง ต่ กิสุส เหตุ นั้นเหตุอะไรเล่า สกุกโกทิจิ ภิกฺขเว เทวานมินฺุโท ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ทำวสัฏกกรินทร์เทวราชผู้เป็นจอมของเทวดา อวีตราชาโค มีราคะยังไม่ไปปราศแล้ว อวีตโทโส มีโทสะยังไม่ไปปราศแล้ว อวีตโมโห มีโมหะยังไม่ไปปราศแล้ว ภิกฺขุ ฌมฺภิ อุตฺตรสึ ปลายีติ เป็นผู้ยังกลัว ยังหวาด ยังสะดุ้ง ยังหนีไปอยู่ ท่านทั้ง ๔ นั้น ยังกลัว ยังหวาดสะดุ้ง ยังหนีไปอยู่ อหญฺจ โข ภิกฺขเว เอวํ วทามิ สเจ ตุมฺหากํ ภิกฺขเว อรญฺญคตานัง วา รุกฺขมฺมูลคตานัง วา สุนฺณญาคารคตานัง วา อุปปชชชเยย ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวอย่างนี้แล เมื่อท่านทั้งหลายไปอยู่ป่าแล้ว ไปอยู่ที่โคนต้นไม้แล้ว ไปอยู่เรือนว่างเปล่าแล้ว ถ้าแม้ว่าความกลัวความหวาด ความสะดุ้ง ความขนพองสยองเกล้าเกิดขึ้นแก่ท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหลายพึงระลึกถึงเราผู้ตถาคตเข้าเถิด

เมื่อท่านระลึกถึงเราผู้ตถาคตแล้วกาลใด กาลนั้นความกลัว ความหวาดสะดุ้ง ความขนพองสยองเกล้าของท่านทั้งหลายจะหายไป เมื่อท่านระลึกถึงเราแล้ว ความกลัว ความหวาดสะดุ้งขนพองสยองเกล้าไม่หายไป ที่นั่นท่านทั้งหลายพึงระลึกถึงพระธรรมเข้าเถิด เมื่อท่านทั้งหลายระลึกถึงพระธรรมเข้าแล้ว ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง ความขนพองสยองเกล้าจะหายไป เมื่อท่านระลึกถึงพระธรรมแล้ว ความกลัว ความหวาดสะดุ้งขนพองสยองเกล้าของท่านไม่หายไป ที่นั่นท่านพึงระลึกถึงพระสงฆ์เข้าเถิด เมื่อท่านระลึกถึงพระสงฆ์เข้าแล้ว ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง ความขนพองสยองเกล้าของท่านก็จะหายไป

ที่ท่านทั้งหลายระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง ความขนพองสยองเกล้าหายไป ต่ กิสุส เหตุ นั้นเหตุแห่งอะไร ตถาคต อรหันต์ สมุทสาสมุพุทโธ พระตถาคตเจ้าเป็นผู้หมดกิเลส เป็นผู้ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ วิตราคิ เป็นผู้มีราคะไปปราศแล้ว วิตโทโส มีโทสะไปปราศแล้ว วิตโมโห มีโมหะไปปราศแล้ว อภิจฺจุ อจฺฉมฺภิ อนฺตุตฺตราสี อปฺลาयी เป็นผู้ไม่กลัว เป็นผู้ไม่หวาด เป็นผู้ไม่สะดุ้ง เป็นผู้ไม่หนีไป เพราะท่านเป็นผู้หมดภัยแล้ว ท่านไม่มีภัยแล้ว เมื่อระลึกถึงท่านเข้า เมื่อระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เข้า ภัยอันใดจักมี ภัยอันใดที่มี ภัยอันนั้นย่อมหายไป อยู่ไม่ได้ นี่เป็นเครื่องหมายของพุทธศาสนิกชนยิ่งนักหนา

ฝ่ายท้าวสักกรินทรเทวราช ปชาบดีเทวราช วรุณเทวราช อีสานเทวราช ท่านมีบุญหนักศักดิ์ใหญ่ในดาวดึงส์ เทวโลก เป็นผู้ปกครองของเทพเจ้าในดาวดึงส์เทวโลก ท้าวสักกรินทรเทวราช ผู้เป็นจอมเทวดา เป็นเทวดาผู้ใหญ่ เป็นที่มั่นใจของเทวดาชั้นดาวดึงส์เทวโลกฉันใด พุทธศาสนิกชน ภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา มีพระรัตนตรัยเป็นหลัก คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ เป็นหลัก เมื่อระลึกถึงหลักอันนี้แล้ว ย่อมไม่หวาดเสียว ย่อมไม่กลัว ย่อมไม่สะดุ้ง มั่นคงในพระพุทธศาสนา เมื่อมั่นคงแน่นแฟ้นเช่นนี้แล้ว จะเอาชัยชนะได้ ไม่ต้องสงสัยละ กระทำสิ่งใดสำเร็จสมความปรารถนาทีเดียว

จะทำอย่างไรพุทธศาสนิกชน ที่จะทำจริงทำแท้แน่นอน เอาจริงเอาจังกันละ ของไม่มากของนิดเดียวเท่านั้น พุทธศาสนิกชน หลิงก็ดี ชายก็ดี คฤหัสถ์ บรรพชิตไม่ว่า ต้องทำใจให้หยุด หยุดที่ตรงไหน ที่หยุดมีแห่งเดียว เคลื่อนจากที่หยุดแห่งนั้นละก็ เป็นเอาตัวรอดไม่ได้ ไม่ถูกเป้าหมายใจคำพุทธศาสนา ทำใจให้หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ไสบริสุทธิเท่าพองไข้แดงของไก่ ใจหยุดนิ่งอยู่กลางดวงนั้น พอหยุดนิ่งอยู่กลางดวงนั้นได้แล้ว นั้นแหละเป้าหมายใจคำพุทธศาสนา ตรงนั้นแหละ เมื่อมนุษย์จะเกิดมา ต้องเอาใจหยุดตรงนั้น กลางตัวของพ่อ หลิงชายเกิดต้องเอาใจไปหยุดตรงนั้น ที่หยุดของใจ เวลาจะหลับ ก็ต้องเอาใจไปหยุดตรงนั้นจึงหลับได้ หลับตรงไหน ตื่นตรงนั้นเกิดตรงไหน ตายที่นั่น อ้ายที่เกิด ที่ดับ ที่หลับ ที่ตื่นนั้นแหละ เอาใจไปหยุดตรงนั้น

พอหยุดถูกส่วนเข้ากลางกายมนุษย์ คราวนี้ก็จะเดินไปแบบเดียวกันนี้แหละ ไม่มีสอง ต่อไปละ พุทธศาสนาแท้ๆ ที่เดียวณา ออกจากโอบล้อมพระบรมศาสดาณะ คำว่าหยุดนั้นแหละ เมื่อพระองค์เสด็จไป ทรมานองคฺุลิมาล องคฺุลิมาลหมดพยศร้ายแล้ว แพ้จำนนพระบรมศาสดาแล้ว เปล่งวาจาว่า สมณะ

หยุดๆ พระองค์ทรงเหลียวพระพักตร์ สมณะหยุดแล้ว ท่านไม่หยุด คำว่าหยุดนี้ออกจากโอษฐ์ พระบรมศาสดา องค์ลีลามลพธูจักนัยที่พระบรมศาสดาให้เช่นนี้ ก็หมดพยศร้าย มิจฉาทิฏฐิหาย กลายเป็นสัมมาทิฏฐิ เพราะฉะนั้นอ้ายตัวหยุดนี้แหละหนา เล็กเป็นมิจฉาทิฏฐิ กลับเป็นสัมมาทิฏฐิที่เดียว

หยุดนี้แหละเป็นตัวถูกละ ก็เอาใจหยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์ ไสบริสุทธิเท่าฟองไข่แดงของไก่ ไม่หยุดไม่ยอมกัน แก้วใจจนกระทั่งใจหยุดก็แก้ว เมื่อใจหยุดแล้วเข้ากลางของใจที่หยุดนั้นแหละ กลางของกลางๆ ไม่มีเขี่ยอื่น ที่กลางของกลางทีเดียว พอถูกส่วนเข้าก็จะเข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัญญา เท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ ไสเป็นกระจกคั่นช่องส่องเงาหน้า ไสเกินใส ใจก็หยุดอยู่กลางดวงของธัมมานุปัสสนาสติปัญญา ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงศีล เท่ากับดวงธัมมานุปัสสนาสติปัญญา หยุดอยู่กลางดวงศีลถูกส่วนเข้า กลางของกลางที่ใจหยุดหนักเข้า เข้าถึงดวงสมาธิ ดวงเท่ากัน หยุดอยู่ที่กลางดวงสมาธินั้น หยุดกลางของกลาง ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญาดวงเท่ากัน เข้ากลางของใจที่หยุดนั้น ถูกส่วนเข้าเข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตตินั้น พอหยุดก็เข้ากลางของกลางที่หยุดนั้น กลางของกลาง ๆ ๆ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะนั้น พอถูกส่วนเข้าเท่านั้น เข้ากลางของใจที่หยุด ถูกส่วนเข้า เห็นกายมนุษย์ละเอียด ที่ฝันออกไป จำได้ อ้ายนี้เหมือนนอนฝันออกไป เมื่อเวลาไม่ฝันมาอยู่ในกลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ในกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นี้เอง พอถึงรู้จักทีเดียว กำชับให้ฝันได้ นังฝันได้ละคราวนี้ จะฝันสักก็เรื่องประเดี้ยวก็ได้เรื่อง ประเดี้ยวก็ได้เรื่อง ฝันได้สะดวกสบาย เมื่อเป็นเช่นนี้ อ้อ..นี่ขั้นหนึ่งแล้ว เข้ามาแต่กายมนุษย์ มาถึงกายมนุษย์ละเอียดแล้ว

ใจของกายมนุษย์ละเอียด หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดแบบเดียวกัน พอถูกส่วนเข้าเท่านั้น เห็นดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะแบบเดียวกันก็เข้าถึง กายทิพย์ อ้อนี่กายที่ ๓ แล้ว

ใจของกายทิพย์ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์แบบเดียวกัน ถูกส่วนเข้า ก็เข้าถึงดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ แล้วก็ไปเห็นกายทิพย์ละเอียด อ้าวถึงกายที่ ๔ แล้ว

ใจก็หยุดอยู่ศูนย์กลางที่ ๔ นั้น หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายที่ ๔ นั้น ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึงกายรูปพรหม กายที่ ๕

ใจกายรูปพรหม ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายรูปพรหมละเอียด

ใจกายรูปพรหมละเอียด หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียดนั้น ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึง กายอรุปรหม กายที่ ๗

ใจกายอรุปรพรม หยุดนึ่งอยุ่ศูนย์กกลางดวงธรรมที่ให้เป็นกายอรุปรพรม ญุกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายอรุปรพรมละเอียด

ใจกายอรุปรพรมละเอียด ก็หยุดนึ่งอยุ่ศูนย์กกลางดวงธรรม ที่ให้เป็นกายอรุปรพรมละเอียด ญุกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายธรรม

หยุดนึ่งอยุ่ศูนย์กกลางดวงธรรมที่ให้เป็นธรรมกาย ญุกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายธรรมละเอียด

หยุดนึ่งอยุ่ศูนย์กกลางดวงธรรมที่ให้เป็นธรรมกายละเอียด ญุกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายพระโสดา

หยุดนึ่งอยุ่ศูนย์กกลางดวงธรรมที่ให้เป็นกายพระโสดา ญุกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายพระโสดาละเอียด

หยุดนึ่งอยุ่ศูนย์กกลางดวงธรรมที่ให้เป็นกายพระโสดาละเอียด ญุกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายพระสกทาคา

ใจพระสกทาคาหยุดนึ่งอยุ่ศูนย์กกลางดวงธรรม ที่ให้เป็นพระสกทาคา ญุกส่วนเข้า แบบเดียวกันหมด เข้าถึงกายพระสกทาคาละเอียด

หยุดนึ่งอยุ่ศูนย์กกลางดวงธรรมที่ให้เป็นพระสกทาคาละเอียด ญุกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายพระอนาคา

หยุดนึ่งอยุ่ศูนย์กกลางดวงธรรมที่ให้เป็นพระอนาคา ญุกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายพระอนาคาละเอียด

ใจพระอนาคาละเอียดหยุดนึ่งอยุ่ศูนย์กกลางดวงธรรมที่ให้เป็นกายพระอนาคาละเอียด ญุกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายพระอรหัต หน้าตัก ๒๐ วา สูง ๒๐ วา เกตุดอกบัวตูมใสหนักขึ้นไป

ใจพระอรหัต หยุดนึ่งอยุ่ศูนย์กกลางดวงธรรมที่ให้เป็นกายพระอรหัต ญุกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายพระอรหัตละเอียด เสร็จกิจในพุทธศาสนาเพียงเท่านี้

เพราะอาศัยการบศีกแค่นี้ ขณะสงครามแล้วในพระพุทศาสนา พุทธศาสนิกชน ภิกษุ สามเณร ชื่อว่าขณะสงครามแล้ว อุบาสก อุบาสิกามาถึงแค่นี้ได้ชื่อว่าขณะสงครามแล้ว ขณะสงคราม ขณะความชั่วถ้าไปถึงธรรมกายขนาดนั้นละก็ ความชั่วเท่าปลายขน ปลายผมไม่ทำเสียแล้ว ขาดจากกาย วาจา ใจทีเดียว นี้ ฟังรู้ชัดว่า อ้อ พุทธศาสนิกชนปฏิบัติได้จริงจ้งอย่างนี้ โลกขณะสงครามแล้ว เขาได้รับความเบิกบาน สำราญใจเพียงแคไหนด ฝายพุทธศาสนิกชน ภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ได้ขณะสงครามชั่ว หมดกิเลสเข้าไปเป็นชั้นๆ เช่นนี้แล้ว จะเบิกบานสำราญใจสักแคไหนด หาเปรียบไม่ได้ทีเดียว เลิศล้นพันประมาณ เป็นสุขวิเศษไพศาล

ที่ชี้แจงแสดงมานี้ ตามวาระพระบาลี เป็นหลักเป็นประธาน พอสมควรแก่กาลเวลาด้วยอำนาจสัจจะวาจา ที่ได้อ้างธรรมเทศนาตั้งแต่ต้นจนอวสานนี้ ขอความสุขสวัสดิ์จบังเกิดมีแก่ท่านทั้งหลาย บรรดา มาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า สพพพุธานุภาเวน ด้วยอานุภาพพระพุทเจ้าทั้งปวง สพพมมานุภาเวน ด้วยอานุภาพพระธรรมทั้งปวง สพพสงฆานุภาเวน ด้วยอานุภาพพระสงฆ์ทั้งปวง ปิฎกตตยานุภาเวน ด้วยอานุภาพปิฎกทั้ง ๓ คือ สุตตันตปิฎก วินัยปิฎก ปรมัตถปิฎก ขินสาวกานุภาเวน ด้วย

อานุภาพของชินสาวก สาวกของท่านผู้ชนะมาร จงดลบันดาลความสุขสวัสดิ์ จงอุบัติบังเกิดให้ปรากฏ
ในชั้นบรรจบแก่ท่านทั้งหลาย ทั้งคฤหัสถ์ บรรพชิต บรรดามาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า
อามภาพชี้แจงแสดงมาพอสมควรแก่เวลา สมมุติว่ายุติธรรมิกถาโดยอรรถนิยามความเพียงเท่านี้
เอวံ ก็มีด้วยประการฉะนี้